

Matkalippujen hintojen vahvistaminen ja muu hinnoittelu 1.1.2024 alkaen

108/02.02.00.00/2023 [Toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2024-2026]

Hallitus 31.10.2023 § 96

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Johtaja Mari Flink, puh. 0407150440
Yksikön päällikkö Saara Rimpelä, puh. 0503932119
Johtava tariffisuunnittelija Jarmo Riikonen, puh. 0503648799
Tuotepäällikkö Vesa Jääskö, puh. 0505311206

HSL laatii vuosittain ehdotuksen taloussuunnitelmaksi, joka sisältää mm. tariffien muutoksia koskevat suunnitelmat. Vaikka matkalippujen hinnoista päätetään erillisessä asiakohdassa, vaikuttavat siinä tehtävät ratkaisut yhtymäkokoukselle tehtävään toiminta- ja taloussuunnitelmaesitykseen. Kokouksessa asiakohdana § 97 käsiteltävä toiminta- ja taloussuunnitelmaesitys perustuu tämän asiakohdan mukaiseen matkalippujen hinnoitteluun ja sen sisältöön.

Toimintamenot kasvussa

HSL:n toimintamenot kasvavat 65,8 miljoonaa euroa vuonna 2024 vuoden 2023 ennusteeseen verrattuna. PR15:n liikennöinnin alkaminen lisää niin infra- kuin operointikuluja, jotka on katettava toimintatuloja kasvattamalla. Samalla toimintamenoihin luo kasvupainetta yleinen inflaatiokehitys sekä polttoaineiden ja sähkön hinnan nousu. Hinnoittelun osalta haluamme olla houkutteleva vaihtoehto muiden liikkumismuotojen tarjonnassa, ja tarjota paremmin asiakastarpeita palvelevia tuotevaihtoehtoja erityisesti epäsäännöllisempään matkustustarpeeseen. Lähitulevaisuuden hinnoittelulla pyrimme löytämään ratkaisun, jonka keskiössä on volyymien ja käyttäjämäärien kasvattaminen. Lipputuotevalikoiman ja sen kehittämisen osalta haluamme luoda joustavampia ratkaisuja, joissa uusi lipputilijärjestelmä toimii aiempaa parempana mahdollistajana.

Lipputulotavoitteen saavuttaminen

Vuoden 2024 lipputulotavoitteeksi on asetettu 385 milj. euroa.

Vuoden 2023 alussa HSL laski pisimpien matkojen hintoja merkittävästi, mikä lisäsi matkustajamääriä ja vaikutti suotuisasti myös lipputuloihin. Nyt haluamme saada vastaavia vaikutuksia aikaan myös lyhyemmillä matkoilla.

Vuodeksi 2024 tehtävä hintojen alennus on erityisen merkittävä, sillä hintoihin kohdistuu myös ylimääräistä korotuspainetta. Vuoden 2023 lippujen hinnat olivat alhaisemmat kuin ne normaalioloissa olisivat olleet, sillä maan hallitus oli päättänyt henkilöliikenteen arvonlisäveron (10 %) poistamisesta tammi-huhtikuulta. HSL siirsi arvonlisäveron alennuksen neljän kuukauden sijaan koko vuoden ajalle, mikä tarkoitti 3,5 prosenttia pienempää korotusta vuoden 2023 lippujen hintoihin.

Lippujen hinnoitteluun vuonna 2024 vaikuttavia tekijöitä sekä muutoksia lipuissa

- Kysyntä jatkaa koronan jälkeistä kasvua. Vaikutus 22,3 milj. euroa.
- Vuoden 2024 hinnoittelussa kahden vyöhykkeen lippujen hintoja on voitu alentaa keskimäärin 5,3 %. Samalla D-vyöhykkeen lippujen hinnat laskevat 2,8 %. Hintatason keskimääräinen muutos kokonaisuudessaan on -4.0 %

- Kerta- ja lisävyöhykelippujen hinnat määritellään sentin tarkkuudella.
- Vuonna 2023 koekäytössä ollut sarjalippu vakiinnutetaan osaksi HSL:n lippuvalikoimaa. Vaikutus 1,0 milj. euroa.
- Koululaisryhmien matkat muutetaan maksullisiksi. Maksullisuus toteutetaan ennen tilipohjaiseen järjestelmään siirtymistä siten, että HSL laskuttaa kuntia koululaisryhmien matkustusoikeudesta lukukausi kerrallaan kunnan peruskoululaisten oppilasmäärän perusteella. Tilipohjaisuuteen siirtymisen jälkeen veloitus tapahtuu ensimmäisessä vaiheessa myytyjen lippujen ja myöhemmin toteutuneiden matkojen perusteella. Vaikutus 1,1 milj. euroa
- Koululaislipuissa otetaan käyttöön uudenlainen vuorokausikohtaiseen hinnoitteluun perustuva lippu tilipohjaiseen järjestelmään siirryttäessä. Lippu korvaa nykyisen kouluille työlään käytännön, jossa joudutaan turvautumaan useaan eri lipputyyppiin, jotta eri aikaan tapahtuvat koulumatkat ovat mahdollisia. Vuonna 2024 käytössä on osin päällekkäin nykyinen käytäntö ja uusi lipputuote. Uudella lipulla ei ole vaikutusta lipputulokertymään.

Ehdotus

Hallitus päättää

a) vahvistaa matkalippujen arvonlisäverolliset hinnat liitteenä esitetyn mukaisesti; sekä

b) tuoda sarjalipun pysyväksi tuotteeksi HSL:n lippuvalikoimaan.

Muutokset tulevat voimaan 1.1.2024.

Käsittely

Käsittelyn aikana tehtiin kannatettu palautusehdotus sekä kaksi kannatettua vastaehdotusta. Äänestysjärjestykseksi hyväksyttiin äänestää ensin palautusehdotuksesta ja sen jälkeen erikseen kummastakin kannatetusta vastaehdotuksesta esittelijän ehdotusta vastaan.

Jäsen Mia Laiho teki ehdotuksen asian palauttamisesta valmisteluun omistajakuntien lausuntojen saamiseksi. Jäsen Heli Halava kannatti ehdotusta. Koska oli tehty kannatettu palautusehdotus, suoritettiin äänestys. Ne, jotka kannattivat esittelijän ehdotusta, äänestivät JAA ja ne, jotka kannattivat Laihon tekemää palautusehdotusta, äänestivät EI. Suoritetussa äänestyksessä annettiin 10 JAA-ääntä (Asko-Seljavaara, Hämäläinen, Kauppila, Laisaari, Liukkonen, Månsson, Passi, Rajala, Rydman ja Sauri) ja 2 EI ääntä (Halava ja Laiho). Tyhjää äänesti kaksi jäsentä (Brax ja Kauppinen). Puheenjohtaja totesi esittelijän esityksen voittaneen äänestyksen ja hallituksen jatkavan asian käsittelyä.

Jäsen Maria Laiho esitti eriävän mielipiteen, jota koskeva kirjallinen lausuma liitettiin pöytäkirjaan. Jäsenet Kauppinen ja Rajala yhtyivät lausumaan.

Jäsen Maria Rajala teki esittelijän ehdotuksesta poikkeavan ehdotuksen, että HSL:n hallitus vahvistaisi matkalippujen arvonlisäverolliset hinnat iltakoulussa 24.10.2023 esitetyn tasatariffimallin mukaisesti niin, että lippujen hinnat ovat samat kaikilla vyöhykkeillä. Jäsenet Sampsa Rydman, Saara Brax ja Sirpa Kauppinen kannattivat esitystä. Koska oli tehty esittelijän ehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus, suoritettiin äänestys. Ne, jotka kannattivat esittelijän ehdotusta, äänestivät JAA ja ne, jotka kannattivat Rajalan tekemää vastaehdotusta, äänestivät EI. Suoritetussa äänestyksessä annettiin 7 JAA-ääntä (Asko-Seljavaara, Hämäläinen, Kauppila, Laisaari, Månsson, Passi, ja Sauri) ja 7 EI ääntä (Brax, Halava, Kauppinen, Laiho, Liukkonen, Rajala ja Rydman). Äänten mennessä tasan puheenjohtajan ääni ratkaisi äänestyksen, ja esittelijän ehdotus tuli hallituksen päätökseksi.

Äänestyksen jälkeen jäsenet Sirpa Kauppinen, Saara Brax, Sampsa Rydman, Maria Rajala, Pasi Liukkonen, Mia Laiho ja Heli Halava esittivät eriävän mielipiteen. Eriävät mielipiteet liitettiin pöytäkirjaan.

Jäsen Sanna Hämäläinen teki esittelijän ehdotukseen lisäysehdotuksen: "Toiminta- ja taloussuunnitelman ohella lausunnoille jäsenkuntiin lähetetään jatkossa myös alustavat merkittävät hinnoittelumallien muutokset." Puheenjohtaja Pekka Sauri kannatti ehdotusta. Koska oli tehty kannatettu vastaehdotus, suoritettiin äänestys. Ne, jotka kannattivat esittelijän ehdotusta, äänestivät JAA ja ne, jotka kannattivat Hämäläisen vastaehdotusta, äänestivät EI. Suoritettussa äänestyksessä annettiin 3 JAA-ääntä (Brax, Liukkonen ja Rydman) ja 7 EI-ääntä (Asko-Seljavaara, Hämäläinen, Kauppila, Laiho, Laisaari, Passi ja Sauri). Tyhjää äänesti neljä jäsentä (Halava, Kauppinen, Månsson ja Rajala). Puheenjohtaja totesi Hämäläisen ehdotuksen tulleen hallituksen päätökseksi.

Päätös

Hallitus päätti

- a) vahvistaa matkalippujen arvonlisäverolliset hinnat liitteenä esitetyn mukaisesti;
- b) tuoda sarjalipun pysyväksi tuotteeksi HSL:n lippuvalikoimaan; sekä että
- c) toiminta- ja taloussuunnitelman ohella lausunnoille jäsenkuntiin lähetetään jatkossa myös alustavat merkittävät hinnoittelumallien muutokset.

Muutokset tulevat voimaan 1.1.2024.

Liitteet

1. Matkalippujen hinnat 2024
2. Eriävä mielipide (Laiho)
3. Eriävä mielipide (Kauppinen ym.)
4. Eriävä mielipide (Brax ym.)